

موسیقی عاشیق‌لار، نمادهنر اصیل آذربایجان &#۴۷؛ صدای احساسی فراموش شده عاشیق‌لار

عاشیق‌ها نوازندگان و آوازخوانانی هستند که در مناطق ترک‌نشین هنرنمایی می‌کنند، عاشیق‌های آذربایجان وارث یکی از غنی‌ترین بخش‌های ادبیات و فرهنگ شفاهی آسیا هستند. برخی از کارشناسان معتقدند که فرهنگ عاشیقی یادگار شاه اسماعیل صفوی در فرهنگ آذری است و دربار شاه اسماعیل، محل پرورش عاشیق‌ها بوده و «عاشیق قربانی» اولین عاشیقی بود که در این دربار فعالیت می‌کرد عاشیق‌ها در فرهنگ آذربایجان جایگاه ویژه‌ای به دلیل نقش آن‌ها در انتقال فرهنگ و ادبیات شفاهی مردم دارند.

به گزارش سایت خبری پرسون، عاشیق، عاشق یا آشیق (به ترکی آذربایجانی: Aq، به ترکی استانبولی: Ak) عارف و نغمه‌سرای سیاری است که ساز می‌نوازد و آواز می‌خواند. پیش از جا افتادن لغت «عاشیق» این صنف با کلمه ترکی اوزان شناخته می‌شد و عاشیق‌ها اغلب در بداهه خوانی مهارت دارند و شعر و آهنگ تصنیف‌های خودشان را هم گاهی خود می‌سازند.

عاشیق‌ها نوازندگان و آوازخوانانی هستند که در مناطق ترک‌نشین هنرنمایی می‌کنند، عاشیق‌های آذربایجان وارث یکی از غنی‌ترین بخش‌های ادبیات و فرهنگ شفاهی آسیا هستند. برخی از کارشناسان معتقدند که فرهنگ عاشیقی یادگار شاه اسماعیل صفوی در فرهنگ آذری است و دربار شاه اسماعیل، محل پرورش عاشیق‌ها بوده و «عاشیق قربانی» اولین عاشیقی بود که در این دربار فعالیت می‌کرد.

عاشیق‌ها در فرهنگ آذربایجان جایگاه ویژه‌ای به دلیل نقش آن‌ها در انتقال فرهنگ و ادبیات شفاهی مردم دارند چندین داستان به صورت نظم (قوشما) و نثر (سوز) توسط عاشیق‌ها آفریده و به صورت شفاهی به نسل‌های بعدی منتقل شده‌است از مشهورترین داستان‌های عاشیق‌ها می‌توان به کوراوغلو - اصلی و کرمو عاشیق غربی با اشاره کرد.

برای شناسایی و زنده نگه داشتن این موسیقی زیبا و فرهنگ غنی آذربایجان غربی مصاحبه ای با مسوول فرهنگی کانون عاشیق‌ها در حوزه هنری آذربایجان غربی داشتیم که در ادامه می‌خوانیم.

داریوش علیزاده مسوول کانون عاشیق های حوزه هنری آذربایجان غربی در گفت‌وگو با خبرنگار پرسون با اشاره به فعالیت‌های انجام شده در بخش موسیقی عاشیق‌لار اظهار داشت: براساس اهداف و رسالت حوزه هنری واحد موسیقی حوزه هنری آذربایجان غربی در سال ۱۳۸۳ افتتاح شده است.

وی افزود: اولویت اصلی حوزه هنری در واحد موسیقی، Irm& موسیقیهای در معرض نابودی و فراموشی بودند که فعالیت‌های زیادی در این زمینه انجام شد تا این موسیقی‌ها به فراموشی سپرده نشود.

روابط عمومی حوزه آذربایجان غربی تصریح کرد: باید توجه داشت که در جامعه کنونی کمترین موسیقی که در جامعه استفاده می‌شود موسیقی سنتی عاشیق‌لار است و این موسیقی در گذشته بسیار مورد استفاده قرار می‌گرفت.

علیزاده اضافه کرد: اولین اقدام انجام شده در سال ۸۳ شناسایی عاشیق‌لار در سطح آذربایجان غربی بود باید توجه داشت که در کل دنیا، عاشیق وجود دارد و موسیقی عاشیق‌لار یک موسیقی جهانی است و در سازمان ملل نیز ثبت جهانی شده است و می‌توان اشاره کرد از چین تا بلغارستان موسیقی عاشیق‌لار مورد استفاده قرار می‌گیرد و در ۲۴ منطقه دنیا دارای عاشیق هستیم.

ثبت ملی مکتب عاشقی ارومیه برای اولین بار در ایران به نام شهر ارومیه

وی عنوان کرد: ثبت جهانی سازمان ملل موسیقی عاشیق‌لار به نام کشور آذربایجان است و حوزه هنری آذربایجان غربی از طریق اداره کل میراث فرهنگی آذربایجان غربی اقدام به ثبت ملی موسیقی عاشیق‌لار کرده است.

مسوول کانون عاشیق های حوزه هنری آذربایجان غربی بیان کرد: در کشورمان موسیقی عاشیق‌لار دارای سبک‌های مختلفی بوده و عمده‌ترین سبکی که مورد استفاده قرار می‌گیرد سبک قره داغ است که در آذربایجان شرقی، همدان و زنجان این سبک اجرا می‌شود.

وی اذعان کرد: یک سبک خاص دیگری که در غرب دریاچه ارومیه اجرا می‌شود به نام مکتب عاشقی ارومیه است و این سبک از لحاظ هنری منحصر به فرد بوده و دارای زیبایی‌های خاص است که مختص این منطقه بوده و سایر سبک‌ها این آیتم‌های را ندارد.

علیزاده با اشاره به اینکه سعی بر این شده است مکتب عاشقی ارومیه به فراموشی سپرده نشود تاکید کرد: در این موضوع فعالیت‌های زیادی انجام شده و از سال ۸۳ اقدام به گردآوری مجموعه ای از هواها و نواهای این سبک از موسیقی کرده و نتیجه آن به نام نغمه‌های ارومیه در سه شماره ثبت و منتشر شده است.

وی خاطر نشان کرد: از دیگر اقدامات انجام شده در این زمینه احیای آهنگ‌های فراموش شده بود و اصلاح برخی نام‌ها و نغمه‌هایی بود که به اشتباه تلفظ می‌شد و در واقع یک چکش کاری اساسی در این زمینه انجام شده است.

مسوول کانون عاشیق‌های حوزه هنری آذربایجان غربی بیان کرد: مجموعه اروم دان گلن سسلره می‌تواند به عنوان سوغات فرهنگی ارومیه در کنار نقل و عرقیات ارومیه یک اثر جاودانه مورد استفاده قرار گیرد و بارها در جشنواره‌های مختلف در کل کشور و در کشورهای ترکیه و آذربایجان به نام ارومیه منتشر شده است.

وی ادامه داد: در بحث تولیدات با وجود کمبود شدید اعتبارات برای اولین بار اثرات عاشیق درویش وهاب زاده در مجموعه‌ای گرد آوری شد که یکی از تاثیر گذارترین عاشیق‌ها بوده است و ۱۷ آهنگ از ۱۰۰ آهنگ موجود، عاشیق درویش وهاب زاده انتخاب و دوباره صداگذاری انجام شد و مجموعه ای به نام اوزانلار گونش به معنی خورشید عاشیق‌ها منتشر شده و این اثر چهارمین اقدام ثبت شده در بحث فعالیت موسیقی عاشیق‌لار بوده است.

علیزاده افزود: اثری پنجم که تولید شده است به نام ایشیق یوله، راه روشن که موسیقی عاشیق‌های ارومیه در وصف حضرت محمد(ص) و حضرت علی (ع) خوانده شده است که در سال آینده منتشر خواهد شد و در مکتب عاشقی ارومیه می‌توان اشاره کرد که آهنگ‌ها و تکنیک‌های خاص مورد استفاده قرار می‌گیرد.

وی گفت: عاشیق‌های ارومیه از نقل و بیان داستان‌های در این زمینه استفاده می‌کنند و ارومیه مرکز ثقل داستان در کشور است و نزدیک به ۴۰ داستان را شامل می‌شود و مجموعه ای در این زمینه تولید شده به نام ایپک یوله نقیلره به معنی داستان‌های جاده ابریشم که به زودی منتشر می‌شود.

مسوول کانون عاشیق‌های حوزه هنری آذربایجان غربی تصریح کرد: کتابی در زمینه شناخت عاشیق‌لار و شناخت سبک‌ها و سازها و معرفی موسیقی و معرفی زندگی عاشیق‌لار پرداخت شده که در انتظار منتشر شدن آن هستیم و قابل ذکر است در حوزه هنری آذربایجان غربی کانون عاشیق‌لار در سال ۸۹ بازگشایی شد و هر هفته روزهای دوشنبه در حوزه هنری ارومیه کنسرت موسیقی عاشیق‌لار به صورت زنده اجرا می‌شد و تاکنون ۴۵۰ کنسرت اجرا شده است و مزیت این کانون فراهم کردن محیطی خانوادگی برای استفاده از این موسیقی است البته با باید اشاره کرد با توجه به شرایط حاکم بر جامعه و شیوع ویروس کرونا برگزاری این مراسمات نیز دچار معضل شده است.

عدم معرفی و تبلیغات مناسب در موسیقی عاشیق‌لار

علیزاده اذعان کرد: از عمده ترین مشکلات موسیقی سنتی عاشیق‌لار عدم معرفی و تبلیغات و زیبا سازی مناسب این موسیقی بوده که طی ۵۰ سال در زیر خاک مانده است و باید به این موضوع توجه خاص داشت.

وی ادامه داد: برای ادامه حیات مکتب عاشیقی ارومیه و موسیقی سنتی ارومیه نیاز به فعالیت‌های حرفه ای در این زمینه است و باید از لحاظ زیبایی، لباس، محل و مکان اجرا، به روز سازی آهنگ‌های مورد استفاده توسط عاشیق‌لار با توجه به شرایط موجود جامعه، به وجود آید و از عمده ترین مشکلات این موسیقی نبود آهنگ ساز در این موسیقی است و عاشیق‌لار سواد علمی آهنگ سازی را ندارند.

اصلی ترین رسالت عاشیق‌لار تبلیغ حقیقت همان خداوند است

مسوول کانون عاشیق‌های حوزه هنری آذربایجان غربی تصریح کرد: می توان گفت عاشیق هنرمندی است که ساز می‌زند و آواز می‌خواند و قبل از اینکه هنرمند باشد یک مبلغ است و اصلی‌ترین رسالت عاشیق تبلیغ با ابزار هنری است و با شعر و ادبیات به تبلیغ دین می‌پردازد.

وی بیان کرد: موسیقی عاشیق‌لار یک موسیقی حقیقی است و به بیان حقیقت می‌پردازد بنابراین مکتبی که راه راست را در پیش بگیرد از بین نخواهد رفت.

علیزاده خاطرنشان کرد: در زمان صفویه که دین اسلام رسمیت پیدا کرد از عاشیق‌ها برای تبلیغ دین شیعه استفاده می کردند و در زمان جنگ برای حماسه سازی از موسیقی عاشیق‌لار استفاده می‌شد و در ساز عاشقی چهارده پرده موجود است و می‌تواند نماد چهارده معصوم بوده و در زمان قدیم در مکتب ارومیه ۷۲ آهنگ موجود بود و این نیز به تعداد شهدای کربلا اشاره دارد و هفت سیم در ساز است در این راستا عدد هفت در دین مقدس اسلام عدد مقدسی است و ساز قوپوز ساز سنتی و بومی و مخصوص ارومیه است و به تعداد ۴۵ نفر عاشیق در این شهر موجود است.

علیزاده در توصیف عاشیقی به بیتی از مصطفی دوللو/مصطفی رسول اوغلو/ عارف و عاشیق دوره افشاریه اشاره کرد و ادامه داد:، هرکه عاشیقی خواهد لاجرم طریقت، شریعت، معرفت و حقیقت را باید طی کند و در این راه سخت ثابت‌قدم باشد و طی طریق نماید تا وجودش دریایی شود و روان سیالش به همه جا برسد.

گفت‌وگو از رقیه وکیلی

انتهای پیام/